

استادان و دانشجویان در صورتی که بیش از ۱۰ روز با قصد اقامت در محل درس و تدریس می‌مانند، حکم نماز و روزه شان چگونه است؟

همه مراجع: برای این گونه افراد، نماز، تمام و روزه، صحیح است.

استادان و دانشجویان در صورتی که کمتر از ۱۰ روز در محل تحصیل و خوابگاه می‌مانند، تکلیف نماز و روزه شان چیست؟

امام: نماز، شکسته است و روزه، صحیح نیست.

آیات عظام بهجت، صافی، فاضل و نوری: استادان و دانشجویان، اگر در کمتر از ده روز، حداقل یک بار، بین وطن و دانشگاه رفت و آمد داشته باشند و این وضعیت تا مدتی (حداقل چهار ماه)، ادامه داشته باشد - به طوری که نزد عرف، «سفر» کار آنان شمرده شود - نماز ایشان در محل تحصیل و بین راه، تمام و روزه، صحیح است.

تبصره ۱: تمامی دانشجویان و استادان مذکور، هرگاه در طول مدت تحصیل بیش از ده روز در وطن خود بمانند و یا اولین مسافرت، شروع سال تحصیلی آنان باشد، باید نماز را در محل درس، شکسته بخوانند و روزه نگیرند؛ اما پس از یک رفت و برگشت میان وطن و محل تحصیل، نماز را کامل بخوانند و روزه را بگیرند.

تبصره ۲: به فتوای آیت الله بهجت، سفر اول با طی مسیر هشت فرسخ، تحقق می‌یابد.

از این رو، اگر فاصله محل درس و تدریس از وطن، بیش از هشت فرسخ باشد، در همان اولین مسافرت نیز نمازشان در محل تحصیل، کامل و روزه صحیح است.

آیت الله تبریزی: دانشجو اگر در مدت کمتر از ده روز، بین وطن و دانشگاه رفت و آمد کند، باید احتیاط کند؛ یعنی، نماز را تمام و شکسته بخواند و اگر روزه گرفت، صحیح است و قضا ندارد. استاد اگر هر هفته، برای تدریس، به حد مسافت شرعی مسافرت می کند - چنانچه مدت تدریس، دو ماه یا زیادتر باشد - باید نماز را تمام بخواند و روزه بگیرد.

تبصره: با توجه به این که آیت الله تبریزی در این مسئله احتیاط واجب دارد، مقلدان وی می توانند در این مسئله به فتوای مرجع تقلید مساوی و یا اعلی بعدی، رجوع کنند و نمازشان را تمام بخوانند و روزه بگیرند.

آیت الله خامنه ای: اساتید و دانشجویان بورسیه و مأمور به تحصیل، اگر در کمتر از ده روز، حداقل یک بار بین وطن و دانشگاه رفت و آمد داشته باشند، نماز آنان تمام و روزه ایشان صحیح است؛ اما دیگر دانشجویان، نمازشان شکسته و روزه آنها صحیح نیست.

تبصره: با توجه به این که آیت الله خامنه ای در مسئله رجوع به مرجع مساوی، احتیاط واجب دارد، دانشجویان می توانند در این مسئله به مرجع تقلید مساوی دیگر مراجعه کنند؛ به شرط این که مرجع تقلید جدید، رجوع به مرجع مساوی را جایز دانسته باشد و نماز دانشجوی مسافر را تمام و روزه او را صحیح بداند (مانند آیت الله بهجت).

آیت الله سیستانی:

۱. اگر زمان تحصیل و تدریس اساتید و دانشجویان، حداقل دو سال ادامه دارد و در آن جا مستقر می شوند [گرچه در هفته دو شبانه روز کامل باشند؛ به نحوی که به آنان مسافر گفته نشود، آن جا در حکم وطن است و باید نمازشان را در محل تحصیل، تمام بخوانند و روزه را بگیرند.

۲. اگر اساتید و دانشجویان در هفته، حداقل سه روز بیش از مسافت شرعی، رفت و آمد کنند و یا در سفر باشند و این برنامه برای مدتی (به طور مثال شش ماه در یک سال و یا حداقل سه ماه در چند سال تحصیلی) ادامه یابد؛ کثیرالسفر محسوب می شوند و نماز ایشان در محل تحصیل و بین راه، تمام و روزه شان صحیح است.

تبصره ۱: در هر دو صورت، اگر در ماه اول، قصد اقامت ده روز نکنند، باید احتیاط نمایند؛ یعنی نمازشان را هم تمام و هم شکسته بخوانند و روزه را هم بگیرند و هم قضا نمایند.

تبصره ۲: با توجه به این که آیت الله سیستانی، رجوع به مرجع تقلید مساوی را جایز می داند، مقلدان وی می توانند در این مسئله به مرجع مساوی دیگری که نماز را کامل و روزه را صحیح می داند، مراجعه کنند.

آیت الله مکارم: ۱. اساتید و دانشجویان اگر برای مدت قابل ملاحظه ای - مثلاً یک سال یا بیشتر - در محل تحصیل یا تدریس بمانند، آن محل، در حکم وطن است و نماز و روزه در آن جا تمام می باشد و ماندن ده روز پی در پی در آن جا شرط نیست.

تبصره: این گروه از دانشگاہیان از هنگام شروع به درس، سه روز اول را در محل درس و تدریس، احتیاط کنند؛ یعنی نماز را هم کامل و هم شکسته بخوانند و روزه را هم بگیرند و هم قضا کنند و پس از آن در همان سفر اول، نماز را تمام بخوانند و روزه بگیرند؛ مگر آن که قصد ده روز نمایند. در این صورت، احتیاط مذکور، لازم نیست.

۲. کسانی که همه روزه یا حداقل سه روز در هفته، به محل تحصیل یا تدریس می روند، یعنی صبح به محل تحصیل یا تدریس می روند و عصر باز می گردند و این کار مدتی ادامه می یابد، کثیرالسفر محسوب می شوند و نماز و روزه ایشان در آن محل و به هنگام رفت و برگشت، تمام است.

تبصره: این گروه از دانشگاہیان از هنگام شروع به درس، در چند سفر اول، احتیاط کنند؛ یعنی نماز را شکسته و تمام بخوانند و اگر روزه گرفتند، آن را قضا کنند.